**Maa- ja metsätalousministeriö** NEUVOSTORAPORTTI MMM2016-00211

RO Kahilampi Vesa(MMM) 21.03.2016

Asia
**Maatalous- ja kalastuneuvosto 14.3.2016**

Kokous
Maatalous- ja kalastusneuvosto 14.03.2016

**Maatalous- ja kalastusneuvosto keskusteli rahoitusvälineiden käytöstä maatalousalalla ja ratkaisuista maatalouden vaikean markkinatilanteen ratkaisemiseksi. Muista asioista tärkeimpänä esillä oli maataloustukiin liittyvän auditoinnin yksinkertaistaminen.**

**Rahoitusvälineiden käytön jäsenmaat kokivat vaikeana ja raskaana. Keskustelussa toivottiin sääntöihin lisää joustavuutta sekä uudenmallisia rahoitusmekanismeja yhteistyössä EIB:n kanssa. Suomi ei esittänyt aiheesta puheenvuoroa.**

**Päivän tärkein keskustelu koski markkinatilannetta. Sen osalta komissio toi esiin listan toimenpiteitä, joita se on valmis harkitsemaan tilanteen parantamiseksi. Näihin kuului mm. rasvattoman maitojauheen ja voin interventioon ostettavan määrän tuplaaminen, vapaaehtoiset valtiontuet 15 000 EUR asti ilman kansallista kattoa ja tuotannon vapaaehtoinen rajoittaminen tuottajaorganisaatioiden ja osuuskuntien avulla. Myös de minimis -tukien ylärajan tuplaus oli esillä mahdollisena ratkaisuna. Esitetyt toimet sopivat pääsääntöisesti Suomen kantoihin.**

**Suomen esittämää tukien ennakkomaksujen mahdollistamista myös tänä vuonna komissaari piti mahdollisena. Konsensuksen saavuttaminen kokonaisuudesta oli vaikeaa ja mm. EU-rahoituksesta markkinatilanteen helpottamiseksi ei päästy yhteisymmärrykseen. Neuvoston päätelmien sijaan esiteltiin puheenjohtajamaan päätelmät. Asiaa käsitellään seuraavan kerran viimeistään kesäkuun neuvostossa, mahdollisesti jo aiemmin.**

**Auditoinnin yksinkertaistamisesta käydyssä keskustelussa 16 jäsenmaata, ml. Suomi, ilmaisi tukensa aloitteelle ja näki että tilintarkastuksia sekä niitä määrittäviä tilatarkastusten sääntöjä tulee yksinkertaistaa tarkastusten johdonmukaisuuden ja selkeyden parantamiseksi sekä hallinnollisen taakan keventämiseksi.**

## 1. Esityslistan hyväksyminen (6795/16)

Pj toivotti tervetulleeksi neuvostoon Tanskan uuden maatalousministerin, Esben Lunde Larsenin. Asialista hyväksyttiin asiakirjan 6795/16 mukaisesti.

**Muut kuin lainsäädäntöasiat**
**2. A-kohdat (6844/16)**

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 6844/16 mukaisesti.

**Maatalous**
**3. Rahoitusvälineiden käyttö maatalousalalla**

Neuvoston keskusteluun osallistuivat myös maatalouskomissaari Phil Hogan sekä Euroopan investointipankki EIP:n varapuheenjohtaja Pim van Ballekom.

Komissaari Hogan korosti neuvostolle markkinatilanteesta käytävään keskusteluun liittyvän oleellisesti rahoitusinstrumenttien käytön edistäminen. Hänen mukaansa rahoitusinstrumenttien käyttö houkuttelisi myös yksityistä rahaa maatalouden investointeihin. Hogan muistutti Euroopan strategisten investointien rahaston ESIR:n olevan avoin myös maatalous-, elintarvike- ja metsäaloille ja kertoi komission järjestävän Brysselissä työpajoja ESIR-rahoituksen ja maatalouden investointien yhdistämisestä.

EIP:n von Ballekom kertoi EIP:n investoivan maataloussektorille n. 4-5 miljardia euroa vuosittain. Hänen mukaansa pankki on valmis investoimaan enemmänkin jos sopivia projekteja on, mutta pankki toimii markkinatalouden ehtojen mukaan. Pankin tavoite on parantaa luotonottajien pääsyä rahoitukseen, kun markkinatilanne on vaikea. Ehdot kuitenkin estävät mm. hyvin velkaantuneiden tilojen auttamisen luotottamalla. Von Ballekomin mukaan hintaheilahtelut ovat maatalousmarkkinoiden erityispiirre, mutta eivät tarkoita että markkinat eivät toimi.

Kolmetoista jäsenmaata piti puheenvuoron. Neljä jäsenmaata (FR, AT, LT, EE) näkivät rahoitusvälineiden haun ja hallinnoinnin olevan tehty liian hankalaksi ja olevan yksinkertaistamisen tarpeessa. FR esitti myös, että jäsenmaat voisivat jättää rahoituksesta yhteishakemuksen, jotta kriteerit täyttäviä aloitteita olisi helpompi löytää.

EL ja HU painottivat jäsenmaiden tarpeisiin mukautettujen välineiden tärkeyttä varsinkin Itä-Euroopan maiden osallistumisen parantamiseksi. EL:n mukaan kriteerit ovat nyt liian korkeat, jotta rahoitusvälineitä voisi ottaa käyttöön.

UK, IR ja EE kertoivat hyvistä kokemuksista EIP-rahoituksen kanssa sekä maatalous- että muilla sektoreilla ja toivoivat rahoitusmahdollisuuksien lisäämistä. AT halusi nähdä EIP:n lisärahoituksen keinona vastata markkinatilanteeseen uusien yhteisörahoitteisten mallien puuttuessa. AT, IR ja EE esittivät joustavampaa, markkinatilanteeseen reagoivampaa takaisinmaksua keinona, jolla rahoituksesta tehdään tuottajan kannalta helpompaa ja houkuttelevampaa.

Yhteenvedossa von Ballekom korosti EIP:n olevan sitoutunut sektoriin ja sen investointeihin, mutta noudattavan asettamiaan ehtoja toimintaan osallistumiselle. Jäsenmaiden tarpeisiin mukautetut välineet tarkoittaisivat ensisijaisesti tukitoimea, ei kestävän rahoituksen järjestämistä. Von Ballekom korosti erikseen, ettei EIP voi WTO:n sääntöjen mukaan suoraan tukea maatalousvientiä – vienti ei ole investointia. Vientiluottoja voidaan kuitenkin tutkia. Neuvosto otti huomioon komissaarin, EIP:n ja ministerien lausunnot aiheesta.

**4. Markkinatilanne ja tukitoimet (6877/16)**

Pj esitteli lyhyesti yhteenvedon jäsenmaiden ehdotuksista markkinatilanteen parantamiseksi ja toivoi neuvoston antavan ulospäin viestin myös rakennemuutoksen tarpeellisuudesta. 7.3. kokoontunut MEK oli pohjustanut samoja asioita. Pj ehdotti, että asiaa käsiteltäisiin uudelleen kesäkuussa, kun on nähty kuinka markkinat reagoivat tämän kokouksen tulokseen.

Komissaarin näkemys, jonka mukaan tilanne johtuu ennen kaikkea ylituotannosta, sai tukea jäsenmailta. Hogan totesi komission olevan valmis harkitsemaan mm. interventioon ostettavan rasvattoman maitojauheen ja voin enimmäismäärän nostoa ja de minimis -tyyppisiä vaihtoehtoisia ja vapaaehtoisia valtiontukimaksuja ilman kansallista ylärajaa. Hogan esitti myös sianlihan markkinaseurantalaitoksen perustamista ja vienninedistämistoimien jatkamista. Venäjän SPS-rajoitteiden osalta Hogan totesi komission yrittäneen edistää neuvotteluja eri keinoin, mutta pallon olevan nyt Venäjällä.

Jäsenmaiden kirjallisista ehdotuksista Hogan nosti myös esiin esityksen korkean tason maitoryhmän perustamisesta. Uuden ryhmän perustamisen sijaan komissaari piti parempana maitokysymysten liittämistä maatalousmarkkinoiden erityistyöryhmän (Agricultural Markets Task Force) keskustelujen alaisuuteen.

Kaikki jäsenmaat käyttivät aiheesta puheenvuoron. Osa esitetyistä ajatuksista sai laajalti tukea, mutta konsensuksen löytäminen tulevista toimista osoittautui erityisen vaikeaksi.

Eniten kannatettiin EU:n yhteisrahoituksen löytämistä kriisin ratkaisuun. Tämän puolesta puhui 21 jäsenmaata. Yhteisymmärrystä siitä, tulisiko kriisitoimet tehdä ensisijaisesti käyttämällä maatalousbudjetin marginaalia, maatalouden kriisirahastoa vai jotain muuta rahoituskeinoa ei jäsenmaiden kesken löytynyt.

Komissaari Hogan totesi, että marginaalin käyttäminen tässä vaiheessa vuotta ei ole mahdollista, sillä tarkkaa tietoa mahdollisesti käytettävissä olevasta rahan määrästä ei vielä ole. Kriisirahaston käyttöönotolle ilmeni tuen lisäksi myös jäsenmaiden suoraa vastustusta. Hoganin mukaan muita resursseja kuin kriisirahasto ei ole käytettävissä. Hän lisäsi, että EU-rahoituksen löytäminen tässä tilanteessa on vaikeaa, sillä edellisen paketin 420 miljoonan euron suorista maksuista on vielä yli puolet käyttämättä ja vain 10 jäsenmaata ovat hyödyntäneet rahoja.

Interventioon ostettavien tuotteiden enimmäismäärän nostamisen puolesta puhuivat seitsemän jäsenmaata (FR, SE, FI, IE, EE, ES, PL). Hogan tuki ajatusta ja lupasi komission tuplaavan enimmäismäärän rasvattoman maitojauheen ja voin osalta. Interventiohintaan ei puututa. Hogan esitti myös sianlihan yksityisen varastointituen avaamista myöhemmin, mahdollisesti syksyllä 2016. Vientiluottojen käyttöönoton edistämistä tuki puheenvuorossaan seitsemän maata (DE, SE, SI, IE, LV, SK, PL). Näiden osalta Hogan vakuutti edistävänsä asian etenemistä.

Vapaaehtoista tuotannon vähentämistä esitti kahdeksan maata (DE, AT, LV, LU, IT, EE, BE, BG) ja muutama maa, FI mukaan lukien oli sitä valmis tutkimaan. Kaksi (SE, DK) maata eivät nähneet tuotannon rajoittamisen auttavan ongelman ratkaisemisessa. Hoganin mukaan osuuskuntien ja tuottajaorganisaatioiden sopiminen maidontuotannon vähentämisestä keskinäisin vapaaehtoisin sopimuksin tullaan väliaikaisesti sallimaan.

Yhteensä 11 maata (ml. FI) nosti esiin de minimis -tuen ylärajan väliaikaisen noston tarpeellisuuden. Komissaari koki, ettei de minimis -rajan nosto ratkaise välitöntä ongelmaa nopeasti, ja esitti

vaihtoehtona että komissio hyväksyisi suoraan perustamissopimuksen perusteella erityisen 15 000 € valtiontuen viljelijää kohden.
FI, IE ja UK esittivät mahdollisuutta poistaa lannoitteen polkumyyntitullit viljelijöiden kustannusten laskemiseksi. Hogan lupasi edistää kysymystä asiasta vastaavien komissaarien kanssa.
Venäjän tilanteesta komissaari kommentoi, että toistuvista yrityksistä huolimatta komission aloitteisiin ei Venäjän toimesta ole vastattu.

FI:n esitystä tukien ennakkomaksujen mahdollistamisesta myös tänä vuonna tuki viisi muuta maata. Komissaari piti mahdollisena, että järjestely toteutetaan uudelleen viime vuoden kaltaisena. FI katsoi, että päätös on hyvä saada ajoissa, jotta jäsenmaiden hallinnossa ollaan valmiita käyttämään mahdollisuus hyväksi.

Tauon jälkeen PJ esitteli puheenjohtajamaan päätelmät. LT totesi, ettei voi tukea puheenjohtajan päätelmiä neuvoston päätelmiksi. PJ näki kirjanneensa päätelmiin keskustelujen pohjalta enemmistön kannan, mutta ymmärsi että yksimielisyyttä toimista ei ollut saavutettu.

PJ esitti että päivän toimien vaikutuksia seurataan ja markkinatilanteesta keskustellaan seuraavan kerran kesäkuussa. Kahdeksan jäsenmaata (voimakkaimmin BE, LT, AT) korosti, ettei tämä ole vaihtoehto vaan tilanteeseen tulee puuttua paljon nopeammin. PJ näki, että päivän kokouksessa oli päästy niin lähelle yhteisymmärrystä kuin päivän aikana oli mahdollista ja totesi päätettyjen toimien olevan paras kompromissi mitä oli tarjolla.

**5. Ehdotus neuvoston päätelmiksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksesta nro 13/2015: "FLEGT-toimintasuunnitelman mukainen EU:n tuki puuntuottajamaille" (6107/16)**

Neuvoston päätelmät hyväksyttiin ilman keskustelua asiakirjan 6107/16 mukaisesti.

**Kalastus**
**6. Ehdotus neuvoston päätelmiksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksesta nro 11/2015: "Hallinnoiko komissio hyvin kalastuskumppanuussopimuksia?" (6258/16)**

Neuvoston päätelmät hyväksyttiin ilman keskustelua asiakirjan 6258/16 mukaisesti.

**Muut asiat**
**7. a) Tilintarkastuksen yksinkertaistaminen (6909/16)**

UK esitteli tiedonannon CAP:n valvontakeinojen tarkoituksenmukaisuudesta. UK:n mukaan komission ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tarkastuskäyntien koordinointia tulisi parantaa. Tarkastuksia tehdään UK:n mukaan eri kriteereillä, välineillä, ohjeilla ja tulkinnoilla, mikä johtaa sekavuuteen ja hallinnollisen taakan lisääntymiseen. Myös sanktiointi on ajoittain suhteetonta rikkeen merkitykseen nähden. Ydinkysymys on, vastaako valvontajärjestelmä tarkoitustaan.

Kaikkiaan 15 jäsenmaata tuki UK:n aloitetta ja näki yksinkertaistamisen tarpeellisena ja tervetulleena. Johdonmukaisuuden puute tarkastuksissa sai kritiikkiä. FI muistutti Euroopan parlamentin hyväksyneen samasta aiheesta mietinnön 2014/2234(INI) ja toivoi kaikkien instituutioiden saamista yhteen neuvottelemaan parannuskeinoista. Järjestelmän riskiperusteisuuden lisääminen sai jäsenmailta tukea.

Hogan totesi komission suhtautuvan kommentteihin vakavasti ja pyrkivän jatkuvasti parantamaan toimintaansa, mutta toimivan sen ehdoilla, että EP:n vaatimukset vastuuvapauden myöntämiselle täyttyvät jatkossakin. Komissaari sanoi pyrkivänsä selkeyttämään ohjeistuksia siltä osin, kuin se on mahdollista.

**b) "Hybridi" ravintoarvomerkintäjärjestelmä (6585/16)**

Neuvoston keskusteluun osallistui myös komissaari Vytenis Andriukaitis.

IT esitteli asiakirjansa kansallisista ns. hybridiravintoarvomerkinnöistä elintarvikkeissa. Esitys tehtiin seitsemän maan puolesta (IT, CY, HL, PT, ES, RO, SI). IT:n mukaan vapaaehtoiset kansalliset järjestelmät saattavat toimia kaupan esteinä sisämarkkinoilla ja antavat kuluttajille yksipuolisen ja vääristyneen kuvan elintarvikkeiden terveysvaikutuksista. Erityisesti ravintoarvojen merkitseminen tällä tavoin haittaa Välimeren alueen perinteisiä tuotteita, joissa saattaa olla korkeat määrät suolaa tai rasvaa, mutta jotka ovat terveellisiä osana tasapainoista ruokavaliota. Samalla transrasvojen kaltaiset mahdollisesti haitalliset aineet eivät näy merkinnöissä.

IT:n näkemys sai tukea erityisesti Etelä-Euroopan jäsenmailta. Useampi esitti puheenvuorossaan, että kansallisista hybridimerkinnöistä kärsivät erityisesti EU-tason nimisuojajärjestelmän piirissä suojellut tuotteet. HL kertoi pilottikokeilusta, jonka perusteella kuluttajien käyttäytyminen perinteisiä tuotteita kohtaan muuttui huonompaan suuntaan, jos hybridimerkinnät otettiin käyttöön.

Komissaari Andriukaitiksen mukaan vuonna 2016 on alettu soveltamaan pakollisia elintarvikkeiden ravintoarvomerkintöjä. Standardoidusta muodosta unionin alueella ei kuitenkaan ole säädetty ja uudistuksen yhteydessä kansalliset variaatiot päätettiin sallia. Komissaarin mukaan niin kauan kuin kansalliset merkinnät noudattavat niistä annettuja säädöksiä, ei komissio näe tarpeelliseksi puuttua asiaan. Hän koki myös, että tietyt kansalliset variaatiot tarjoavat kuluttajille myös hyötyä.

**c) Korkean tason kokous afrikkalaisesta sikarutosta (Tallinna, 26. helmikuuta 2016) (6808/16)**

EE kertoi Tallinnassa 26.2.2016 pidetystä korkean tason ASF-kokouksesta. EE:n mukaan ASF:n hallintaan tarvitaan parasta mahdollista tieteellistä tietoa, jonka saamiseksi komission toivottiin käynnistävän tieteellinen projekti ripeästi. EE:tä tuki myös PL ja LV. PL pyysi komissiota harkitsemaan tarkemmin asetettuja rajoituksia ja muistutti niiden taloudellisesta merkityksestä.

Andriukaitis painotti ASF-rajoituksista kärsiville maille, että niiden tulee vastustaa kiusausta lieventää tai virtaviivaistaa käytäntöjä liian aikaisin vaikka tilanne tuntuisikin olevan hallinnassa. Komissaari piti mahdollisena estotoimiin liittyvän tutkimuksen rahoittamista pitkällä tähtäimellä käyttäen projekteihin koheesiorahastoa tai Horisontti 2020 -ohjelmaa, niihin soveltuvin osin.

Suomen edustajat
MMM: ministeri Tiilikainen, ea Kataja, Artjoki, Niemelä, Valonen, Lampinen, Kahilampi / EUE: Huusko-Lamponen, Ollila, Kytölä / VNK: Timonen

Asiakirjat
**6795/16, 6844/16, 6877/16, 6107/16, 6258/16, 6909/16, 6585/16, 6808/16**
**Tarkempi jaottelu asiakohdittain**

Liitteet

Viite

| | |
|---|---|
| Asiasanat | jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous- ja kalastusneuvosto, yhteinen maatalouspolitiikka, jaosto kalastus (EU 17) |
| **Hoitaa** | **MMM** |
| Tiedoksi | ALR, EUE, EVIRA, MAVI, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, YM |